Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolalaisen ja karjalalaisen hengen vaalija ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

Nro 36 • Perjantaina 10. syyskuuta 2004 | 55. VUOSIKERTA | Irtonumerohinta 1 €

LAATUA EDULLISUUTTA AMMATTILAISELTA

- Kellohuoltopalvelu
- Käsikaiverrukset
- Konekaiverrukset
- Korukorjaus/ kivi-istutustyöt
- Sormuksien valmistus
- Ja nyt myös lasikaiverrus

KAIKKI PAIKAN PÄÄLTÄ

KELLOLIIKE
Juhani Lankinen Ky
Kauppalankatu 2, Loimaa
Puh. (02) 763 2760
(Kaupungintaloa vastapäätä)

Tuttuja vieraita

Ennen ne oli ravutkin suurempia

”Minä olen Esko Kalevi Kärhä (melkein kurkijokelainen) joskin syntynyt (1932) Lumivaaran Tervajärven kylässä Lahden tilalla, Rummunsuon ja Ihojärven kylien kainalossa Juho ja Alina Kärhän ainoana poikana. Molemmat mummoni sekä isäni ovat oikeita kurkijokelaisia. Isän puolelta Raholan kylältä (Sipro ja Maria Kärhä) sekä äidin puolelta Ihojärven kylältä (Jäikö, Heinonen).

Lapsuuteni kului evakkomatkoja lukuunottamatta Tervajärvellä, josta mieluisin muistoni on jatkosodan aikaiset rapusaaliit joesta. Kun kukaan ei ollut niitä 1939 jälkeen hätistellyt, ei yli 15 cm köriläät olleet mitenkään harvinaisuuksia, jollaisia en ole sittemmin tavannut

Koulunkäyntiä sota-ajan olosuhteissa ei voi ainakaan tehokkuudesta syyttää (6 luokkaa 5 eri koulussa) RyssälIe on kuitenkin aihetta olla kiitollinen siitä, että ryösti elinkeinona nykyisin surkean pienviljelijän tulevaisuuteni kuin myös oppikoulun johtajalle (J.Kytö-mäki), joka hyväksyi minut kouluunsa, jota tietoni ja taitoni eivät varmaankaan edellyttäneet.

Kuvista päätellen kamerat ovat huonontuneet puolivuosisadassa. Esko Kärhä 1954 ja 2004.

Oppikoulun ja asevelvollisuuden jälkeen opinnot jatkuivat (1954— FK 60, FL 63) Turun Yliopistossa ja sen jälkeen sairaalakemistinä Kuopion-keskus- ja Varkauden alue-sairaalassa, josta pääsin eläkkeelle 1995. Työ oli hyvin kiintoisa ja antoi riittävän toimeentulon — jopa eläkkeenkin!

Työn puolesta suojelujohtajan (Varkauden sairaala-alue) tehtävä lienee katsottava luottamus tehtäväksi. Harrastusten puolelta Karjalaseuran hallituksen jäsenyys, Kuopion piirin vpj ja Karjalan Liiton hallituksen jäsenyys (1998-2000) kuuluvat tähän kategoriaan kuin myös 30v toiminta vapaamuurarijärjestössä, jossa olen palvellut kaikissa asteissa (V&OM, MMM, RA, RC, TR&MR) “mestarina”.

Karjalaisuus sinänsä ei ole minulle mitenkään erikoinen asia. Yhtä hyvin voisin olla pohjalainen, jota useimmat nuoruuden kaverit ovat, turkulainen, jota lapseni ovat, savolainen, jota kaikki lapsenlapseni sekä lapsenlapsenlapseni ovat tai lappilainen, jota vaimoni sukuineen pääasiassa on. Siirtokarjalaisuus on kuitenkin antanut runsaasti kokemuksia ja kavereita, joiden puuttuminen olisi oleellinen vaje!

Myöskään perinteiden säilöminen ei ole minun alaani, joskin monet tavat ja tottumukset ovat “tarttuneet vaatteihin” ja jopa periytyneetkin , halusinpa sitä tai en. Kotiseutumatkailussa yksi kerta on riittävä nii nkauan kuin muinainen Ryssän ja Ruotsin raja kurjistaa Karjalaa. Paljon nykyistä luotettavampia luottamusmiehiä tarvitaan molemmin puolin IVY-EU-rajaa, ennen kuin asiaan voidaan odottaa ratkaisua. Minun ikäni ei siihen riitä.

Onnellinen lapsuusmuisto (isot ravut) tuli jo mainittua ja jota on viime aikoina himmentänyt kihti, joka aiheuttaa syömisen jälkeen “helvetilliä tuskia” varpaissa. Olo sota-ajan Karjalassa ja evakkomatkoilla oli nuorelle pojalle (8-12v) “jatkuvaa happeninkiä”, josta on turha etsiä kohokohtia. Riittää kun ihmettelee Luojan rajatonta armoa, jonka avulla on “ilman älliä” selvinnyt hengissä näinkin pitkälle.

Kokemukseni Kurkijokelainen-lehdestä on lähinnä satunnainen. Subjektiivinen parannus asiaan on, että saan sen vastaisuudessa kotiini tilattuna.

Tulevaisuuden haaveet ja suunnitelmat ovat jo mennyttä aikaa, mutta ainahan voi toivoa tärkeiden asioiden (perhe, terveys jne) jatkuvan edes entisellään.

Terveisiä haluaisin erikoisesti lähettää äidin puoleisen mummon (Ihojärven -Jäikö-Heinonen) serkkujen jälkipolville, joita varmaan on elossa. Yhteydet tähän suuntaan ovat olleet retuperällä sitten Sippo Heinosen (k. 1960-luvulla) ja “Jälön Pekan” (äitini k.1970) vierailujen Kuopiossa. Yhteyttä voisi ottaa esim. kännykällä (040-7371109) tai piipahtamalla sumpille Varkaudessa Lajunkuja 6:ssa.”

Eläkkeelle juhannukseksi 1995.

Lähisukulaisia Juho Kärhän haudalla 1957 Kannuksessa: Vas. Toivo Kesseli, Sippo Heinonen, Raija Rauhaluoto, Katri ja Esko Kärhä, Juhana Rouhiainen, Alina Kärhä, Anni Turunen ja Hilma Härmä.

Sisäsivuilla TÄNÄÄN

Talkoot alkavat, sivulla 2
100 -vuotias, sivulla 3
Tarinoita papeista, sivulla 4
Sieniretkellä, sivulla 5
Kova lähtö, sivulla 6
Mielipide seminaarista, sivulla 8

Kurkijokelainen 10.9.2004

Juhlasanoja

Viime viikonvaihteessa vietettiin eri puolilla Suomea Jatkosodan päättymisen 60-vuotisjuhlia.

Helsingissä, Säätytalossa järjestetyssä juhlaseminaarissa puhui Suomen korkein johto ja arvostetut historiantutkijat.

Presidentti Halonen sanoi olevansa vakuuttunut siitä, että tässäkin tilanteessa meidän on nojattava samaan tulevaisuudenuskoon ja keskinäiseen yhteisvastuuseen, joka meidät pelasti 60 vuotta sitten.

Presidentti Tarja Halonen kehottaa suomalaisia luottamaan omiin kykyihinsä globalisaation mukanaan tuomien uhkien keskelläkin. Halosen mukaan ne perusarvot, joiden avulla Suomi selvisi toisesta maailmansodasta, pystyvät jatkossakin takaamaan menestymisen. Pääministeri Vanhanen puolestaan totesi, että viime vuosisata maailmansotineen ja kylmine sotineen oli keskeisesti myös kamppailua demokratian puolesta, ja demokratia lopulta voitti.

-Koko kansaa oikeudenmukaisesti palveleva ja jokaisen kansalaisen vastuulliseen vapauteen luottava kansanvalta ja vapaus on osoittanut voimansa. Tämä on veteraanien perintö.

Hyviä puheita pidettiin varmasti tuona merkittävänä päivänä monia. Mieluisin kohta itselle löytyy kuitenkin 10 vuoden takaa. jatkosodan päättymisen 50-vuotisjuhlasta ja sen pitäjänä oli presidentti Mauno Koivisto:

-Toinen maailmansota ei jättänyt Suomelle mitään vahvaa asemaa, joka olisi pehmeällä politiikalla menetetty. Suomi oli taistellut ja tehnyt rauhan ajallansa, kun voimia oli vielä kerran jouduttu koettelemaan ja kun Suomen rintamat olivat vielä kerran kestäneet. Tältä pohjalta maa kyettiin jälleenrakentamaan siihen suhteelliseen vaurauteen ja kansainväliseen arvostukseen, joka meillä tänä päivänä on.

Maire Soiluva
Päätoimittaja

Hartaus sunnuntaiksi 12.9.
15. sunnuntai helluntaista

Kun ruska pukee tunturit

Syksyisin minut valtaa mieletön halu päästä kuljeskelemaan metsissä ja tuntureissa. Tunnen syksyn kutsun sielussani jo varhain elokuussa, päivinä, jolloin sade piiskaa ikkunoita ja luonto tuoksuu tuoreelle. Kun illat viilenevät, yöt alkavat pimentyä ja aamuissa leijuu vahva usva, silloin on täyttymyksen hetki: elämä on tässä. Ei enää tulevan odotusta, ei surua siitä, mikä jäi taakse. Tässä se on. Sen voi poimia käteen oranssinpunaisessa punikkitatissa, marjaisessa mustikanvarvussa, puolukan punassa, kourallisessa kaarnikoita. Ja sitä on pakko pysähtyä ihmettelemään tunturin tulipunaisessa riekonmarjamättäässä ja kullankeltaa hehkuvissa koivikoissa.

Syksy on vuodenaika, joka liittää minut vahvasti juurilleni. Tunnen, että isäni kynti ja kylvi ja leikkasi sadon. Läpi elämäni olen hengittänyt riihikuivan ruisleivän tuoksua. Siksi aavistan jotain siitä sydänalusen kivusta, kun isäntä työn uurtamilla sormillaan naputtelee hakemuksia saadakseen korvausta tulvan alle jääneen sadon menetyksestä. Elämä antaa ja elämä ottaa. Saarijärven Paavo hallaisilta mailta on vahva esikuva. Hän oli ihminen, joka uskoi huomiseen, joka uskalsi katsoa menetyksen läpi uuteen tulevaisuuteen.

Tämä viikko kirkkovuodessa kutsuu meitä kiittämään. Esimerkkinä meillä on tositarina elävästä elämästä, Luukkaan evankeliumin kertomus spitaaliin sairastuneista. Kun Herramme antoi heille terveyden, yksi kymmenestä palasi kiittämään. Tämä yksi oli elämässään kokenut kovia. Minkä sille mahtoi, että oli syntynyt samarialaiseksi, oli vain kestettävä pilkka ja häpeä. Oli kestettävä sekin, että sairastui kauheaan kuolemantautiin. Muista eristettynä oli kipujensa kanssa odotettava, milloin kuolema armahtaa. Kipujen lisäksi oli kannettava se julkinen häpeä, että sairaus on synnin seurausta. Ihme kyllä, samaan kuolemanleiriin sopivat juutalaiset ja samarialaiset. Kuin yhdestä suusta he huusivat:
"Jeesus, opettaja, armahda meitä!"

Jeesus ohjaa meitä kokonaiseen elämään. Yhteys elämän lahjan antajaan kantaa myös silloin, kun elämä ottaa ja kurittaa. Näkyvä ja näkymätön todellisuus, ajallinen ja ikuinen kuuluvat yhteen.

"On täynnä lahjojasi kätesi, Jumala. Soi syksy kiitostasi maan kaiken kasvusta. Nyt kiittää sydämemme, kun meitä rakastat, suot toivon elääksemme ja hoivaat, johdatat." (Virsi 575:4)

Kerttu Venäläinen

Ken tietää?

27.8.04 julkaistussa kuvassa olleet tytöt eivät olleet ylioppilaita vaan vastavalmistuneita karjakoita karjanhoitokoulusta. He käyttivät virkamerkkinään ylioppilaslakkia muistuttavaa päähinettä. Lakin päällys oli vaaleanharmaata kangasta, reunat ja lippa mustat ja kultaisessa "lyyrassa" oli lehmän pää. Kuvassa vasemmalta Rauha Kopsa, Ida Repo, Hilja Suutarinen.

Kiitos tietoja antaneille!

Kuva Kurkijokimuseon kokoelma

Vanhoista kuvista on kiinnostavaa seurata muodin vaihtelua. Tässä perhe on pukeutunut parhaimpiinsa valokuvausta varten. Tunnistaako joku kuvan vanhempia ja lapsia? Tiedot kuvasta pyydetään osoitteeseen Kurkijokimuseo, Kojonperäntie 446, 32260 Kojonperä tai puhelimitse 050-4036050 Maria Kauppinen tai sähköpostilla kurkijokimuseo@auria.net

NIMIPÄIVÄT

pe 10. Kaleva, Kalevi
la 11 Aleksanteri
su 12 Valma, Vilja
ma 13 Orvo
ti 14 Iida
ke 15 Sirpa
to 16 Hellevi, Hillevi

Muistettavaa

– Elisenvaaran marttakerho kokoontuu Allilla su 12.9 klo 13

– Loimaan seudun Karjala-seuran hallituksen kokous to 16.9 klo 18.30 Allilla Ylistaronk. 6 A 2

– Hiitolan Pitäjäseuran järj. Tarinailta 14.9. klo 18 Tuomarink. 2 Pori. Illan teemana 60v jäähyväisistä Karjalalle. Kaikki ovat tervetulleita.

Karjala-myymälä
Erikoisliike Karjalasta ja karjalaisuudesta kiinnostuneille
Helsingin myymälä,
Kasarmikatu 16
Kauppakatu 41, 53100 Lappeenranta
• Puh. (05) 541 4650, fax (05) 541 4651
• sähköposti: karjaja@myymala. inet.fi
• www.karjala-myymala.fi

Odotetut
talkoot alkavat taas
kesätauon jälkeen Kurkijokimuseolla. Valokuvia järjestetään keskiviikkona 15.9. klo 11-17. Talkoolaisille tarjotaan kahvia ja pientä syötävää. Kaikki kiinnostuneet ovat lämpimästi tervetulleita!

Ennakkoilmoittautumista pyydetään p. 050-403 6050/ Maria Kauppinen tai kurkijokimuseo@auria.net.

Onks tietoo KYSYMYKSET?

1. Kuinka pitkä on siviilipalvelus Venäjällä?
2. Mikä on Nikita Joakim Fouganthinen tunnetumpi nimi?
3. Missä kaupungissa sijaitsee Haapamäen rautatieasema?
4. Mikä on punaselkähaiskiainen?
5. Mikä hiilimonoksidi on kansanomaiselta nimeltään?
6. Minä vonna Veikko Vennamo kuoli?
7. Minkä hiippakunnan piispa on Wille Riekkinen?
8. Mikä on holkeri ja mitä erikoista siihen liittyy?
9. Mikä oli Laila Kinnusen ensimmäinen menestyslevy?
10. Mikä horisontti on?

Kurkijokelainen

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ

Toimitusneuvosto: Kurkijoki-Säätiön hallitus

Toimitus: Päätoimittaja Maire Soiluva
ja kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Konttori: Vesikoskenkatu 13 As 21, 32200 Loimaa
Avoinna: Tiistaisin ja perjantaisin klo 9–14
puh. (02) 762 2551
Matkapuh. 050-521 3336

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisessa sattuneesta virheestä rajoittuu enimmillään ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT: (Kaikki ilmoitukset)
Etusivu ..... **60** senttiä/mm
Muut sivut ..... **45** senttiä/mm

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: keskiviikko klo 16 mennessä. Lehti ilmestyy perjantaisin, mutta vuoden aikana on joitakin kaksoisnumeroita juhlapyhien aikoihin. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:
vuosi ..... 35 euroa
6 kk ..... 20 euroa
3 kk ..... 12 euroa
Pohjoismaat ..... 39 euroa
Muualle ..... 46 euroa

E-mail:
toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Tilinumero: LSOP 523900-4897

Sivunvalmistus:
Etusivu Frontpage, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki

ISSN 0782-5668

50 Kurkijokelainen VUOTTA SITTEN...

N:o 36. Lauantaina syyskuun 11. p:nä 1954

Perunannosto käsipelillä on nyt jo harvinaista.

Oikaisu ja lisäys:

Veikko Nenonen lähti evakkoon 5:n lapsen joukossa, jotka olivat kolmesta eri talosta, eikä 35 lapsen joukossa kuten virheellisesti kirjoitimme. Eli lapset olivat: Martta ja Lauri Puputti, Einari ja Veera Immonen ja Veikko Nenonen. Heistä piti huolta vanha emäntä Elisa Puputti, jota Veikko kertoo edelleen muistavansa kiitollisuudella.

Koulukuvassa oli Irja Keljo , ei Kolja.

Tapahtuma-kalenteri

Karjalan Liiton ja sen jäsenseurojen tilaisuuksia vuonna 2004
Tilaisuudet Karjalatalolla Helsingissä ellei toisin mainittu. Karjalan Liitto ry, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki, puh. 09-7288 170

Syyskuu

11.9. Koiviston kirkon 100-vuotisjuhla, Porvoon Tuomiokirkko
18.9. Suunnistusmestaruuskilpailut, Lieto
18.9. Terijoki-juhla, Järvenpää
19.9. Jaakkiman pitäjäjuhla, Seinäjoki
19.9. 60 vuotta välirauhan solmimisesta, Seinäjoki, järj. Jaakkimalaisten Seura ry ja Karjalaisseurojen Etelä-Pohjanmaan piiri.
25.-26.9. Viipuri monikansallisena ja kansainvälisenä kaupunkina -symposiumi Viipurissa, yhdessä Viipuri-keskuksen kanssa

Valitettavasti viime lehteen oli mennyt väärä kuva, vaikka kuvateksti oli oikea. Tässä nyt oikea kuva, oikealla kuvatekstillä.

Jylhä Niutasenriutta peltoaukioita kuvattuna. Talon paikka sijaitsee Riutan juurella koivujen keskellä.

Runopalsta

PUNAMULTAMAALIN KEITTO

Nytten , kun vanhaksi olen tullu,
vaikka en ole viellä ihan hullu,
nuori tyttö voi teettää minulla melkein
mitä vaan,
kun ansaansa saa.
Toimittajatyttö hän on nätti,
ja kaupunkielämän taakseen jätti.
Tänne maaseudun rauhaan hän halaa,
ja aina uudestaan palaa.
Sievästi hän käyttää sanaa,
kun minua töihin manaa.

Punamultamaalia teki hänen mieli,
siksi niin kauniisti soljui hänen kieli.
Jos Pappa keittäis sitä,
niin hän maalais vaikka mitä.
Hän tekee siitä sanomalehti jutun,
millä hurmaa monen tutun.
Minusta ei ollu miestä kieltämään sitä,
kohta aloin keittää maalia niin kuin
pitää.

Kun vesi alko kiehua
tyttö rupes komentaa minnuu:
Laita nyt sitä ja tätä,
mutta älä niin nopiasti mätä,
että kerkijää ottaa kuvan siitä,
millä mainetta niittää .
Kato välillä tänne kameraa päin,
kun hämmennät näin.
Hymy olis hyvä olla mukana,
vaikka olosi näkyy olevan jo tukala.

Loppuihan se keekoilu lopulta kameran
eessä ja sain huilata silmät veessä,
kun savu kirveli silmii
ja piti vahtii sitä vilmii.
Pari tunti sain istua tytön kansa hyvässä
seurassa
ja välillä hämmentää keitosta tynnyrin
reunasta.

Lopputulokseen olimme tyytyväisiä
kyllä, ja tytöllä oli sievä hymy yllä.
Miekin yritin saaha hymyä aikaa,
mutta se oli turhaa vaivaa.
Seuraavani päiväni tuli oma tyttäreni
mukkaa ja maalaustyö alko luistaa
sillee,
että ei usko kukkaa.
Toimittajatyttö jo sano, että sinnuu ei
ennää oteta mukkaa,
mie sain istuu nojatuolissa ja ja
kehhuu tyttöjen työtahtii
ja työn laatuu vahtii.

Tytöt veti maalii ulkoseinää ommaa,
eivätkä pyytäneet lommaa.
Ensimmäiseksi maalattii ulkohuone.
Toimittajatyttö sano, että kahtokaa
tuonne.
-Kyllä sinne nyfkelpaa männä, vaikka
et hätäkää ois,
ja jos ei tule mittää, voihan sieltä
tulla pois.

Nyt ymmärtää tämän toimittajan
hömpötyksiä vähän
ja tuskin ne loppuu tähän.
Hää ku on luova persoona täällä,
kaikkija sitä maa kantaa päänsä
päällä. Itsekin olen tyytyväinen
touhuun tähän, vaikka alkuun epäilin
sitä vähän.
Lämpimät terveiset hänelle viellä,
enhän minä yrittämästä kiellä.

Aarne Elolampi

KOIVISTON KIVIKIRKKO TÄYTTÄÄ 100 VUOTTA

Kuuluisan kirkkoarkkitehti Josef Stenbäckin (1854-1929) suunnittelema ja urakoima Koiviston kivikirkko Suomenlahden rannalla luovutetussa Karjalassa täyttää 100 vuotta tänä vuonna.

Arkkitehti Stenbäckin syntymästä tulee tänä vuonna kuluneeksi 150 vuotta.

Tuotteliaan Stenbäckin kivikirkkoja nousi Kannakselle myös Kuolemajärvelle(1903), Terijoelle(1908) ja Räisälään(1912). Näistä jäljellä ovat Koiviston ja Terijoen kirkot. Stenbäckin Koiviston kivikirkon kanssa samanaikaisesti rakennettu Muuruveden kivikirkko Savossa muistuttaa paljolti Koiviston kivikirkkoa. Sen rakennusmateriaali tuotiin vesiteitse Muuruvedeltä.

Kansallisromanttista tyyliä

Koiviston harmaasta graniitista rakennettua kivikirkkoa, johon mahtui 1800 henkeä, alettiin rakentamaan v. 1902. Käyttöön se otettiin 18.12.1904. Kirkko on kookas ristikirkko ja sen sisustus seurailee aikansa kansallisromanttisia tyylivirtauksia. Tästä kertovat valitut kivimateriaalit, kirkon korkea ja jyrkkä satulakatto ja sen korkeat päätyaiheet suurine ikkunoineen ja oviaukkoineen.

Kirkon urut saatiin lahjoituksena Koivistolla v. 1905 vieraill~elta Venäjän keisari Nikolai II:lta. Lahjakas Viipurin Kirkkomusiikkiopistosta valmistunut nuori Taul!.o Aikää, myöhempi professori, ehti toimia Koiviston kivikirkon urkurina v. 1939 keväästä syksyyn. Aikään mukaan keisariurut olivat ääneltään ja ominaisuuksiltaan erittäin hyvät. Arvokkaat urut tuhoutuivat viime sotien melskeissä.

Segerstrålen lasimaalaukset

Koiviston kivikirkon kuori-ikkunaan tuli v. 1928 Lennart Segerstrålen 49:n neliömetrin laajuinen, kaunis ja ainutlaatuinen lasimaalaus, sen aiheena oli Kristus ja palvelevat enkelit. Tämän lasimaalauksen värilliset suunnittelupiirustukset on juuri löydetty Mäntästä Serlachiuksen taidemuseosta. V. 1938 Koiviston kivikirkko ehdittiin vielä peruskorjata sisätiloiltaan.

Kirkon kultaista ehtoolliskalustoa, jonka Kustaa III lahjoitti Koivistolle v. 1777, säilytetään Kansallismuseossa, muuta kirkon irtaimistoa, kuten äskettäin kunnostettuja kattokruunuja on mm. Mäntsälän kirkossa ja Haminassa Vehkalahden uudessa seurakuntakodissa

Koivisto meren rannalla

Suojaisten saariensa, salmiensa ja satamapaikkojensa takia Koi-visto oli jo viikinkien ajoista tärkeä idänkaupalle, Koivisto kirkkoineen sijaitsi aikoinaan Koiviston edustalla olevalla Kirkkosaarella. Koivisto oli tärkeä myös myöhemmälle merenkululle ja merisodankäynnille. 1800-luvulta se toimi venäläissota-alusten suojasatamana. Englantilaiset puolestaan hyökkäsivät Koivistolta Pietarin edustalle Kronstadtiin v. 1919-20. Jatkosodassa Koiviston salmella ja Viipurinlahdella käytiin sotien kovimpia meritaisteluja. Kuin ihmeen kaupalla Koiviston kivikirkko säilyi ehjänä niin talvikuin jatko sodankin melskeissä.

Koiviston kappeliseurakunta erotettiin Viipurista 1540-luvulla. Koiviston maalaiskunta ja v. 1927 perustettu Koiviston kauppala sijaitsivat Viipurista n. 50 km etelään Suomenlahden rannalla.

Aikoinaan Koivistolla vierailivat myös useat Ruotsin ja Venäjän hallitsijat, kuten mm. Kustaa llI, tsaarit Aleksanteri II ja m ja Nikolai II.

1800-luvun loppupuolella Koivisto oli Suomen suurin laivanvarustajapitäjä. V. 1939 Koiviston kunnassa ja kaupungissa asui n. 12.000 asukasta, jotka saivat elantonsa pääasiassa merestä ja mereltä, merenkulusta, satamatoiminnoista, laivanvarustuksesta ja myös maanviljelystä.

Sukututkimusten perusteella on arvioitu, että koivistolaisia ja koivistolaistaustaisia henkilöitä löytyisi lähes 50.000.

Muistotilaisuudet Porvoossa ja Koivistolla

Koivistolaiset viettävät Koiviston kivikirkon 100-vuotismuistotilaisuuksia 11.9.2004 klo 12 alkavalla jumalanpalveluksella Porvoon Tuomiokirkossa, jossa saarnaa piispa Paavo Kortekangas. Klo 13.30 on päivätilaisuus ravintola Iriksessä Porvoossa. Koivistolla kivikirkkoa muistetaan lokakuun 16:ntena.

Suomen Koivisto-Seura ry ja Koivisto-Säätiö järjestävät nämä muistotilaisuudet.

Suomen Koivisto-Seura ry:llä on tällä hetkellä yli 2.000 jäsentä. Seuran kuukausittain ilmestyvä jäsenlehti, KOIVISTON VIESTI on lähentänyt heitä v:sta 1944 lähtien.

Koivisto-Säätiö tukee Koivistoon kohdistuvaa eri alojen tutkimusta sekä koivistolaisnuoria heidän opinnoissaan, tähän mennessä jo miljoonan mummonmarkan verran. V. 2003 säätiö kustansi tutkija, fil. lis. Leena Rossin kirjoittaman laadukkaan 500-sivuisen Koiviston kulttuurihistoriateoksen.

Hiukkasen tuoreempi on tämä kuva, vuodelta 1936. Siinä artikkelin lähettäjä Lahja Haka on päässyt ripille. Rippi-isä Silvennoinen on kuvassa vasemmalla.

PAPISTOA 1724-luvulla Räisälässä ja Kaukolassa

Uudenkaupungin rauhan jälkeen tuli 1724 Räisälän kirkkoherraksi Johan Spenner, joka kuoli vuotta myöhemmin. Kappalainen Jacob Frostmanin muutettua pois, tuli kappalaiseksi Sven Wastin,joka oli vuosinal728 -1730.

Vasta seuraava kappalainen Jonas Oxenius, vuosina 1730 - 1747, oli siihen asti, kunnes tuli nimetyksi Ruskealan kirkkoherraksi. Hänenkään toiminnasta ei ole paljon tietoa. Tarkastuksessa 1741 mainitaan hänen saarnanneen 'kiitettävän lyhyesti' ja 1745 'rakentavasti'. Kirkkoherraksi tuli 1731 Laurentius Lithovius, joka sai puolisokseen Johan Spennerin lesken, sekä ainakin kolme lasta. Siihen aikaan tavallista, että sai kokonaan papille kuuluvan palkan. Tarkastuksessa 1741 hän saarnasi 'rakentavasti' ja seurakuntalaiset olivat enimmäkseen lukutaitoisia. Naisia nuhdeltiin siitä, että he pitivät häpeällisenä antaa opettaa itselleen kristinnoppia. Neljä vuotta myöhemmin ilmenee ettei katekismussaarnoja ja harjoituksia oltu pidetty kolmeen vuoteen.

Vakavan varoituksen kirkkoherra sai siitä, että kirkonkirjat olivat yhä jääneet ostamatta ja tilit olivat sekaisin. Lukkari sai moitteita kirkon seinien ja katon epäsiisteydestä. Seurakuntalaiset valittivat kirkkoherran kannattavan liian suuria ehtoollismaksuja.

Tässä yhteydessä ilmeni hänen heikkouden syyksi hänen itsensä pitävän liian hyvin kirkkoviinistä. Jonka vuoksi sen hoito on annettava toisille.

Valitettavasti kappalaiseksi valitun Fredrik Rajalinia vaivasi sama heikkous kuin hänen esipaimentaankin. ,

Väkijuomia myytiin kirkon läheisyydessä pyhäpäivisinkin ja väkijuomien käyttö veltostutti papistonkin virkatoimissaan, vaikka virkaan oli tullut nuorempi kappalainen Jacob Anders Nyman. Tarkastuksessa 1751 paljastui toinen toistaan ikävämpiä seikkoja. Seurakunta oli niin heikossa kunnossa, 'ettei sitä kyynelin voi kyllin valittaa'.

Kirkkoherra päästi ripille, vaikka kappalainen olisi pitänyt kireämpiä vaatimuksia. Kirkkoaita oli epäkunnossa, kirkon seinät täynnä pölyä ja ikkunoiden ruutuja rikki. Ehtoollisten vietto oli kärsinyt ehtoollisaineiden puutteesta. Sabattirikoksien sakot olivat jääneet kokoamatta kassaan. Kirkkoherra saattoi lähteä kesken jumalanpalveluksen pois. Kukaan ei halunnut joutua kuudennusmiehen avoimeen tehtävään.

Kirkonkirjoja enempää kuin tilikirjoja ei vieläkään ollut. Irrallisista lappusista oli vaikea saada selvää. Seurakunnan varoja oli joutunut yksityisiin tarpeisiin. Kappalainen Nymanin määrättiin ostamaan Pietarista tarpeelliset kirkonkirjat, sekä siirtämään kirkkoherralta pieni raha-arkku kirkon sakaristoon missä se kahdella lukoilla varustettuna kiinnitettiin kirkonseinään rautatangoilla. Avaimet kirkkovanhimmalla ja nimismiehellä.

Paria päivää myöhemmin saarnasi Lithovius 'mahdollisuuksien mukaan'. Kappalainen Rajaiin oli usein siinä tilassa, ettei kyennyt kelvollisesti saarnaamaan ja sakramenttia jakamaan.

Lithovius sekä Rajaiin pantiin pois viralta, vaikka saivat osan palkastaan. Nyman oli naimisissa Rajalinin leskeksi jääneen tyttären kanssa ja hänkin joutui jättämään virkansa.

Kun Peter Ursinus 1752 tuli kirkkoherraksi, joutui hän jakamaan palkkansa edeltäjän kanssa tämän kuolemaan asti 1761. Jonka jälkeen voitiin kappalaisen palkka käyttää jälleen tarkoitukseensa. Kappalaiseksi tuli entisen kirkkoherran poika ja Lithoviuksen poikapuoli Aksel Johan Spenner 1770 tapahtuneeseen kuolemaansa asti.

Sen jälkeen Petrus Wahlberg ja vuonna 1776 mainitaan toinen apu pappi Aaron Limatius, joka tarkastuksessa saarnasi äänensä käheäksi saaden siitä ojennuksen.

Peter Landanin jälkeen kappalaisena oli Anders Grenquist, joka pian kuoli keuhkotautiin.

1786 oli kappalaisena Hindrich Esaias Monden väliaikaisena. Kirkkoherraksi tuli 1774 Joan Henrik Schwind. Vuosisatojen vaihteessa oli papiston apulaisina saman aikaisesti Johan Hasselström ja Johan Kristian Schwind.

Olettehan kuulleet juttuja Laiska-Jaakosta, mutta kuka oli se Jaakko, josta jutut on alkuaan lähteneet? Onko häntä ollut oikeastaan olemassakaan? Tässä kerrotaan kuka oli oikein Laiska-Jaakko.

LAISKA - JAAKKO

Jaakko eli Jacob de la Gardie syntyi Tallinnassa 20.6.1583. Jaakon isä, ranskalainen palkkasoturi Pontus de la Gardie, oli ylennyt Ruotsi-Suomen joukkojen taisteluissa Venäjää vastaan sotapäälliköksi. 1570 alkanut taistelu Viron omistuksesta levisi Karjalan kiistellyille alueille. Siitä alkoi Pitkän vihan aika, 25-vuotinen sota, jonka aselevot tosin välillä katkaisivat. Käkisalmi vallattiin lyhyen piirityksenjälkeen syksyllä 1580 Pontus de la Gardienjohdolla.

Kaukolan pitäjässäkin, Kopranharjun, Kankaanmäen ja Järvenpään seuduilla oli taisteluja käyty Venäläisten ja Ruotsi-Suomen joukkojen välillä. Järvenpään kylässä, Tahvolammin läheisyydessä sijaitsee 'Pontuksen hauta' niminen notko. Lisäksi kerrotaan Koverilanjärven Punikinlahden perineen nimensä Pontus de la Gardien ajoilta verisen taistelun muistoksi, jolloin lahden vesi oli värjäytynyt verestä punaiseksi. Myös Surmankorpi, sen vierellä oleva Verikumpuja Itkuniitty lienevät sen aikaisia paikan nimityksiä.

Kuningas Juhana arvosti sotapäällikköään, Pontuksen mentyä naimisiin kuningas Juhanan aviottoman tyttären, Sofia Gyllenhjelmin kanssa. Sofian äiti oli Kaarina Hannuntytär, jonka kanssa Juhana oli asunut Turun linnassa Suomen herttuana ollessaan.

Pontus oli naimisiin mennessään 60-vuotias ja Sofia 24-vuotias. 1581 syntyi tytär, Brita Turussa, 1582 Johan syntyi Tallinnassa ja 1583 Jacop myös Tallinnassa, jolloin Sofia menehtyi synnytykseen ja 63-vuotias Pontus jäi yksin kolmen pienen lapsen kanssa. Lapset lähetettiinkin isoäitinsä, Kaarina Hannuntyttären hoitoon Turkuun. Pontus de la Gardie hukkui 1585 Jaakon ollessa kahden vanha.

Jaakko vietti lapsuutensa Suomessa; Turun linnassa ja Vääksyn kartanossa, jonka kuningas Juhana oli Kaarina Hannuntyttärelle lahjoittanut.

Jaakko seurasi isänsä jälkiä ryhtyen sotilaaksi. Jo 18-vuotiaana hän oli ruotsalaisista muodostetun rykmentin eversti. Seuratessaan kuningas Kaarle IX sotaan Puolaa vastaan, Jaakko otettiin vangiksi. Vapauduttuaan neljän vuoden kuluttua hän opiskeli uusinta sodankäyntitaitoa Alankomaissa kuulun sotapäällikön Moriz Oranialaisen joukoissa espanjalaisia vastaan. 25-vuotiaana Jaakko palasi Ruotsiin ja hänet nimitettiin marsalkaksi.

Kesäkuussa 1610 Jaakko de la Gardien johtamat joukot hyökkäsivät Novgorodin kaupunkiin tarkoituksena saamaan ruotsalainen prinssi Venäjän tsaariksi. Jaakko de la Gardien joukot pitivät kaupunkia hallussaan kuusi vuotta ja siitä syystä vieraalla maalla olemaan kyllästyneet joukot sepittivät hokeman: 'Lähtee kesä, lähtee talvi, vaan ei lähde Laiska-Jaakko'.

Jaakosta on paljon tarinoita, jopa häntä sanottiin velhoksi, joka pystyi tekemään ihmeitä. Kerrotaan Jaakon kiitelleen sotilaitaan ja sanoneen sitten: 'Kun olen kuollut, tehkää nahastani rumpu ja pankaa se Viipurin linnan itäisen portin päälle. Silloin ei idästä tuleva vihollinen pääse teitä koskaan yllättämään'. Sotilaat lupasivat Jaakolle tehdä hänen nahastaan rummun.

Sodista palattuaan 30-vuotiaalle Jaakko de la GardieIle uusi kuningas Kustaa n Adolf myönsi kreivin arvon. 35-vuotiaana Jaakko solmi avioliiton kuningas Kustaa II Adolfin nuoruuden rakastetun Ebba Brahen kanssa ja saivat 14 lasta, joista aikuiseksi asti eli seitsemän.

Jaakko kärsi viime vuosinaan silmävaivoista, kuollen sokeana 69-vuotiaana 1652 ja haudattiin Eskilstunan lähelle Veckholmin kirkkoon. Ebba perusti miehensä kuoleman jälkeen Suomeen kaupungin, jolle hän antoi nimen Jacbostad (Pietarsaari). Kreivitär Ebba Brahe, joka oli Magnus Brahen tytär, kuoli 1674, elettyään 22 vuotta leskenä.

Vuonna 1862 painettiin Pietarin Pyhimmän Hallitsevaisen Synodin Kirjapainossa suomennos Palvelukirjasta Jalo-uskoisessa kirkossa.

Pyhän, yksi-olevaisen, eläväksi-tekeväisen ja jakamattoman, Kolminaisuuden, Isän, ja Pojan, ja Pyhän Hengen kunniaksi: Hurskaimman, Itsevaltiaimman, Suomen Valttiaamme, koko Venäjän KEISARIN ALEKSANTERI NIKOLAJEVITSIN käskyllä: HÄNEN Puolisonsa, Hurskaimman Valtiattaren, KEISARINNA MARIA ALEKSANDROV AN aikana, HÄNEN perillisensä, Hyväuskoisen Valtiaan Tsesarevitsinja Suuren Ruhtinaan NIKOLAI ALEKSAROVITSIN aikana; Hyväuskoisien Valtioien, Suurien Ruhtinoien: ALEKSANTERI, VLADIMIR, ALEKSEI, SERGEI, ja PAAVALI ALEKSADROVITSIEN aikana: Hyväuskoisen Valtiaan, Suuren Ruhtinaan KONSTANTIN NIKOLAJEVITSIN ja HÄNEN Puolisonsa Hyväuskoisen Valtiattaren Suuren Ruhtinattaren ALEKSANDRA PETROVNAN aikana; Hyväuskoisen Valtiaan, Suuren Ruhtinaan NIKOLAI NIKOLAIJEVITSIN aikana: Hyväuskoisen Valtiaan, Suuren Ruhtinaan MIKAEL NIKOLAJEVITSIN ja HÄNEN Puolisonsa, Hyväuskoisen Valtiattaren, Suuren Ruhtinattaren OLGA FEODOROVNAN aikana; Hyväuskoisten Valtioien, Suurien Ruhtinoien NIKOLAI ja MIKAEL MIKAILOVITSIEN aikana; Hyväuskoisen Valtiattaren, Suuren Ruhtinattaren, HELENA P A VLONAN aikana; Hyväuskoisen Valtijattarein, Suurien Ruhtinaisien: MARIA ALEKSANDROVSKAJAN, OLGA ja VIERA KONSTANTINOVNIEN ja ANASTASIA MIKAILOVNAN aikana; Hyväuskoisien, Vatiattarein, Suurien Ruhtinattareien: MARIA NIKOLAJEVNAN, OLGA NIKOLAJEVNAN ja hänen Puolisonsa aikana; ja Alanko-maien Kuningattaren ANNA PA VLONAN aikana; ja Pyhimmän Hallitsevaisen Synodin siunauksella painettiin tämä Palvelu-kirja Pietarissa, Hallitsevassa suuressa kaupungissa, Synodin kirjapainossa vuotena 7570 jälkeen maailman luomisen, mutta 1862 vuotena Jumalan Sanan lihaksi syntymisen jälkeen, Huhtikuussa.

Herkkutatteja ihmettelemässä Kauko Ketola

Sieniä sade kasvattaa

Sateinen kesäkuu ja vielä heinäkuukin sai monet huokailemaan loppuuko tämä ainainen sataminen koskaan.

Kesäthän eivät ole veljeksiä keskenään, viime kesänä huokailtiin vuosisadan helteisimmän kesän kourissa ja oikein odotettiin että tulisi välillä muutama vesipisarakin. Ja niinhän siinä sitten kävikin, että elokuun lopulla tulivat virkistävät sateet ja toivat ainakin itäsuomeen kaikkien aikojen herkkutattikesän.

Saimme ihan henkilökohtaisesti olla sitä elokuun viimeisenä viikonloppuna todistamassa Joensuun lähellä olevassa Mönnin kylässä. Italiaisrekka toisensa jälkeen lähti sieltä suomalaisia herkkutatteja täynnä.. Oli siinä monille perheille upeat ylimääräiset tienestimahdollisuudet kun noita metsän antimia oli todella runsaasti. Olivathan monet metsuritkin lopettaneet metsät yöt ja alkaneet keräillä herkkutatteja ja kuulemma tienasivatkin "paljon paremmin". Eräs perhekin oli ostanut "tattirahoilla uuden peltilehmän. Jotta näin.

On tässä kuvassa olevalla satakuntalais-miehelläkin ihmettelemistä kun hetkessä lähimetsästä nämä neljä korillista kävimme "hakemassa". ja seuraavana päivänä vielä kolme korillista, sillä iskeehän se ahneus tuollaisilla apajille vaikka kehen.

Joskus aikanaan poikamme Petri pelotti meidät muut sanomalla: "Eikös näitä sieniä saakin syödä ihan huoletta"

Tottakai hän tiesi mitenkä käy kun kärpässieniä söisi. Olipahan vaan halunnut vähän äitiä ja isää pelotella.

Nyt vain otollista otollisempana sienikesänä metsään. Kyllä sieltä ainakin meille karjalaisille tuiki tuttuja sieniherkkuja löytynee. Itsekin olen jo monet kanttarellikastikkeet laittanut. Nami, nami, hyvältä ovatkin maistuneet kesävieraillemmekin, jotka harvemmin ovat sieniä syöneet.

Koppa kainaloon ja eikun menoksi.

Terttu Ketola

Eikös näitä saakaan huoletta syödä? kyselee Petri Ketola.

Sadekesästä ei suurta haittaa

OMENASYKSY PARHAIMMILLAAN

Tämän vuoden omenasadolla on jo päästy herkuttelemaan, vaikka satoa saatiinkin kylmän kevään ja alkukesän takia odotella muutama viikko totuttua pitempään. Kesälajikkeista myynnissä ovat olleet ainakin vanhat tutut Pirja ja Valkea Kuulas, syyslajikkeista pehmeänmakuinen Samo. Syksyn edetessä markkinoille saadaan lisää omenaa, kun syksylajikkeet alkavat tuottaa kunnolla satoa. Seuraavina poimintakuntoon kypsyvät muun muassa maukas, lievästi happoinen Melba ja mausteisen aromikas Jaspi.

Vaikka kesän sateet ovat kiusannut monia kasveja, omenaa se ei vielä ole haitannut. Hedelmän- ja Marjanviljelijäin liitosta kerrotaan, että raakileet ovat päinvastoin hyötyneet sateista ja kasvaneet kooltaan suuriksi ja mehukkaiksi. Markkinoilla on nyt tarjolla hyvälaatuista omenaa.

Keväthallat Lounais-Suomen omenatarhojen kiusana

Huippusatoon ei ammattitarhoilla tänä vuonna kylmän alkukesän ja keväthallojen takia päästä. Eniten ovat kärsiineet Lounais-Suomen rannikkoalueet ja siellä erityisesti kesä- ja syyslajikkeet. Omena kukki kyllä runsaasti, mutta kukinnan aikaan sattuneet poikkeuksellisen kovat hallat vaurioittivat omenankukkia tuntuvasti. Hedelmän- ja Marjanviljelijäin liiton arvion mukaan satoa saadaan neljännes vähemmän kuin normaalina satovuonna, yhteensä noin 3 miljoona kiloa.

Hallat kiusasivat myös kotipuutarhojen omenapuita varsinkin Etelä- Suomessa. Pohjois- ja Keski-Suomessa kotipuutarhojen omenasato on kohtuullinen. Lisäksi kotipuutarhojen omenaa on vaivannut hedelmärupi.

Omenaa viljellään ammattimaisesti noin 600 hehtaarilla ja 430 tilalla. Pääviljelyalueet ovat Ahvenanmaa, Lounais-Suomi ja Länsi-Uusimaa. Viljely on pikkuhiljaa laajentunut näiltä alueilta myös Hämeeseen ja Kaakkois-Suomeen. Ammattitarhojen sato menee kokonaisuudessaan tuorekulutukseen.

Syksyn omenaherkut!

Helpot omenaleivokset 8 kpl

2 levyä pakastettua torttu- tai voitaikinaa
100 g maustamatonta tai sitruunatuorejuustoa
n. 0,5 dl omenasosetta
0,5 tl kanelia
2 tl vaniljasokeria
2 rkl silputtua tuoretta minttua
4-6 omenaa
kanelia ja sokeria

* Nosta taikinalevyt leivinpaperin päälle sulamaan noin 15 minuutiksi.
* Laita uuni kuumenemaan 225 asteeseen.
* Kaaviloi sulaneita levyjä hiukan ohuemmiksi ja leikkaa kumpikin levy neljään osaan.
* Levitä palat leivinpaperille ja nosta paperi uunipellille.
* Pistele taikinapaloihin haarukalla reikiä, niin taikina ei pullistele uunissa kypsyessään.
* Mausta tuorejuusto omenasoseella, kanelilla, vaniljasokerilla sekä mintulla ja jaa seos taikinapalojen keskelle.
* Lohko omenat ja poista siemenkota. Viipaloi omenalohkot.
* Tasoita täytettä hiukan ja levitä omenaviipaleita täytteen päälle.
* Ripottele pinnalle kanelia ja sokeria.
* Paista leivoksia uunin keskiosassa noin 10 minuuttia, kunnes taikinareunat ja täyte ovat saaneet väriä. Ota leivokset uunista ja anna jäähtyä.

Luumu-omenachutney

0,5 kg tuoreita luumuja
0,5 kg omenoita
2 sipulia
(3-4 valkosipulinkynttä)
1-2 cm:n pala tuoretta inkivääriä
2 dl rusinoita
2 dl fariini- tai tummaa muscovadosokeria
4 dl hunaja-omenaviinietikkaa
0,5 tl suolaa
1 kanelitanko
3 mausteneilikkaa
1 pieni rosmariininoksa

* Halkaise luumut ja poista kivet. Leikkaa puolikkaat puoliksi ja laita kattilaan.
* Lohko omenat ja poista siemenkota. Leikkaa omenat kuutioiksi.
* Kuori sipulit (sekä valkosipulit) ja kuutioi sipulit.
* Kuori inkivääripala ja raasta se hienoksi.
* Laita kaikki chutneyn ainekset paksupohjaiseen kattilaan ja kuumenna seos kiehuvaksi koko ajan sekoittaen. Keitä chutneyta noin tunnin verran miedolla lämmöllä kannen alla ja sekoita vain silloin tällöin.
* Poista kanelitanko, mausteneilikat ja rosmariininoksa chutneystä.
* Jaa kuuma chutney kuumennettuihin pieniin purkkeihin ja sulje puhtaalla kannella.
* Anna jäähtyä, vie viileään anna maustua viileässä paikassa vähintään 2 kk.
* Tarjoa chutney broileri- tai kalkkunaruoan seurana tai possupaistin lisäkkeenä.
* Kokeile chutneyta myös vuohenjuuston tai brien kanssa.

Omenamisu 4-6 annosta

3 dl vettä
1 kanelitanko
2 mausteneilikkaa
(pala tuoretta inkivääriä)
1 oksa sitruunamelissaa tai minttua
1 dl (muscovado)sokeria
6-8 omenaa
2,5 dl vaahtoutuvaa vaniljakastiketta
1 prk (250 g) maitorahkaa
2 tl vaniljasokeria
(sokeria)
10 kpl tiramisukeksejä tai n. 100 g kaurakeksejä tai kuivahtanutta sokerikakkua
Pinnalle: kanelia ja sitruunamelissanlehtiä

* Mittaa vesi kattilaan. Kuumenna kiehuvaksi ja pane veteen kaneli, neilikat, (inkivääri), sitruunamelissa ja sokeri. Keitä miedolla lämmöllä kannen alla noin 5 minuuttia.
* Nosta mausteet pois. Kanelitangon voit huuhtaista ja kuivattaa toista käyttökertaa varten.
* Lohko omenat neljään tai kuuteen osaan ja poista siemenkota.
* Pane omenapalat mausteliemeen ja keitä miedolla lämmöllä, kunnes omenat ovat hiukan pehmenneet. Nosta pois liedeltä ja anna jäähtyä.
* Vaahdota vaniljakastike kovaksi vaahdoksi ja sekoita maitorahka vaahtoon. Mausta vaniljasokerilla ja tarvittaessa sokerilla.
* Kokoa herkku isoon lasikulhoon. Asettele kulhon pohjalle puolet kekseistä ja nostele kekseille puolet omenalohkoista ja liemestä.
* Lusikoi puolet rahkaseoksesta omenoille. Tee toinen kerros samoin.
* Tupsauta päälle kanelia ja koristele sitruunamelissan lehdillä.
* Anna seistä viileässä ainakin puoli tuntia.
* Voit tehdä omenamisun myös laakealle vadille. Laita silloin kaikki keksit vadin pohjalle ja levitä omenat liemineen niiden päälle ja lopuksi rahkaseos ja koristelu.

MUISTA! Lahjaksi KURKIJOKI-KIRJAT VIIRIT JA VAAKUNAT
Kurkijokelaisen toimitus:
Vesikoskenkatu 13 As 21
32200 LOIMAA
Puh.no (02) 762 2551, 050-521 3336

Viimeinen lähtö kotoa

Lopottilaisten evakkotavaraa lähdössä tuntemattomille teille, Maamiesopiston vaiheilla palmusunnuntaina v. 1940. Kuva kirjasta Muistojemme Kurkijoki.

Tänä kesänä on monella taholla muisteltu 60-vuoden takaista kesää Olihan se meille karjalaisille ja koko Suomelle erittäin merkittävä.. Suomi oli sodassa ja miehet siellä jossakin jo monetta vuotta. Kotirintamalla ahkeroitiin ja odotettiin kiihkeästi uutisia rintamalta. Eiväthän uutiset ja sanomalehdet kaikkea kertoneet. Eteläinen tuuli toi joskus paljon enemmän tietoa kaukaisten tykkien jylyn myötä. Pieni sisarenpoika, joka usein oli mummolassa luonamme, opetteli puhumaan ja hänen ensimmäinen sanansa oli "tykkitulj". Meidän Puntalan ryhmän talot olivat kallioperustalla ja öisin maan tärähtely tuntui selvimmin kun muuten oli hiljaista. Tiesimme että Kannaksen pitäjistä evakuointi virrat kulkivat taas länteen. Olihan Räisäläkin jo evakuoitu. Lujasti me vaan uskoimme että ei meidän tarvitse minnekään lähteä. Teimme töitämme ja yritimme parhaamme mukaan tuottaa elintarvikkeita niin ihmisille kuin eläimillekin.

Sitten tuli se syyskuun ensimmäinen sunnuntai jolloin seurakuntalaisten ylivaalin äänestämä, pidetty kirkkoherramme asetettiin virkaansa. Olimme sisareni kanssa menneet pyörillä kirkkoon.

Äiti kulki hevosella kirkkotien ja oli sinä sunnuntaina jäänyt kotimiehiksi. Nousimme kirkon parvekkeelle vai lehteriksikö sitä sanottiin. Sieltä näkyi hyvin saarnatuoliin ja paikat alhaalla olivat jo täynnä. Kun Arvi Kujalan saarna alkoi olla jo loppupuolella näimme että sotilaspukuinen henkilö nousi rappuja ylös saarnatuoliin. Hän ojensi paperin papille. Hetken oli Kujala hyvin hämmästyneesti hiljaa, jatkoi sitten saarnaansa jonka lopuksi ilmoitti että Jumalanpalveluksen jälkeen kokoonnumme sankarihaudoille jossa Sotilaspiirin edustajalla kapteeni Pusalla on meille tärkeää asiaa. Varmaan moni mietti mikä tuo tärkeä asia on. Kaikki meni järjestyksessään. Kenttäpiispan ja kapteenin puhe, vieläpä loppuvirsikin kaikui voimallisena. Kotiin lähdettiin välittömästi, uusi ankea paino sydämellä viemään sanaa kotona odottaville. Jo sinä iltana kuului pakkauslaatikoiden tekemisen sahaus ja naulojen hakkuun ääni koko kyläryhmässämme. Kaikille heillekin, jotka eivät kirkossa olleet, oli jaettu tuo paljon puhuva paperi, jossa kerrottiin miten evakuointi suoritetaan. Vanhukset ja lapset matkaan heti. Samoin karja. Vasikat. Lampaat ja varsat kuorma-auto kuljetukseen isontien tai rautatien varteen. Työvelvolliset 15-60-vuotiaat jäivät pelastamaan satoa. Korjaamaan ja puimaan. Muodostettiin työryhmiä, jotka kulkivat vuorotellen talosta taloon. Puitiin seipäillä ollutta viljaa ja ajettiin viljasäkkejä tien varteen. Säkit oli varustettava nahkaisin lapuin, jossa kerrottiin omistaja, kunta ja kylä. Lehmien, vasikoiden ja varsojen takalautaseen leikattiin saksilla kunnan numero ja omistajan nimi. Lampaiden kaulaan laitettiin nahkaiset laput. Muista pienistä kotieläimistä ei tarkempia määräyksiä ollut.

Tihkusateisena syyskuun aamuna lähti äiti rauhallisemmalla hevosella 3 lehmää kärrin perässä ja ruokaa itselle ja eläimille mukanaan. Meille jäi yksi lehmä ja kohta poikimaan tuleva hieho kuljetettavaksi. Ei sekään mennyt suunnitelmien mukaan kun heti ensimmäisestä äidin yöpaikasta oli Lillikki lehmä karannut ja ilmaantui kotiin 3-4n päivän kuluttua lähdöstä utareet pingottivat maitoa täynnä ja raapiintuneina. Oliko kulkenut metsätaipaleita? Sovittiin niin että sisareni, joka oli kätevämpi laatikoiden tekijä, pakkasi kotona ja minä kuljin puintiporukan mukana. Yönseutuina siirrettiin tavaroita tienvarteen odottamaan autokuljetusta.

Ongelmana oli keskenkasvuinen sika, joulukinkuksi ai otettu. Se oli teurastettava. Ei meillä kummallakaan ollut sisua sitä tehdä. Haettiin Tervajärveltä Kesseli apuun. Meillä oli kyllä isän "ukko-Mauseri" ja panoksiakin siihen. Ei tämä apumieskään ollut sellaista ennen käsitellyt. Pitelin riukuaidan välistä peltitaasaa, jossa oli leivän muruja. Sika söi niitä. Ampuminen piti tapahtua takaviistoon sian korvan taakse. Ensimmäinen panos meni ihan käteni vierestä läpi sen peltisen pesuvadin sikaa haavoittamatta. Iltaan mennessä oli sekin touhu tehty ja lihaa useamman talon uuniin matkaevääksi.

Sitten koitti se 20 päivän aamu jolloin oli sovittu että Puntalan ryhmä tyhjenee lopullisesti. Kärrit pakattiin valmiiksi jo edellisenä iltana. Yksi naapurin mies tuli meille yöksi ja toisten naapureiden kanssa oli sovittu kellonaika jolloin lähdetään.

Illalla laitoimme hevoset pieneen peltoaitaukseen että olisivat aamulla valmiina lähtöön. Juoksin hämärissä naapuriin katsomaan ystävääni ja leikkitoveriani. Autio oli talo. Tupa oli siistitty. Sotasaalishuutokaupasta ostettu hanuri oli jätetty peripenkille. Oliko joku vaisto, joka käski tarkistamaan olivatko hevoset aitauksessa? Eivät olleet, oli vain säretty aita ja pitkät laukkajälet tiellä kotoa poispäin. Oli lähdettävä jäljittämään lyhtyjyn ja taskulampun kanssa.. Onneksi meno oli ollut niin kovaa että ilta kosteassa tiessä näkyivät jäljet, jotka johtivat parin kilometrin päässä olevaan Tervajärven Heinoseen. Sekin talo oli jo autiona. Olivat hevoset kuitenkin jääneet talon pihaan syömään. Loppuyöksi laitoimme ne talliin. Pimeässä keräsimme naapurin miehen kanssa pyykkikorillisen omenoita matkaevääksi. Ravistelimme ensin puita ja sitten alta keräsimme omenat. Oli tullut paljon lehtiä sekaan, totesimme kun seuraavana päivänä tarkastimme saalista. Aamulla oli tunne, että viimeisen kerran kiehuu kahvi tällä heIlalla. Viimeisenä hyvästelin rakkaan kotini. Tarkistin että kaikki paikat olivat siistit vieraiden tulla. Kyynelsilmin painoin oven kiinni ja menin valmiiksi valjastettujen hevosten luo. Meillä oli kolme lehmää kulkemassa kärrin perässä. Naapurin mies ohjasti nuorta vain vähän ajoon opetettua hevosta. Sillä ei ollut kuormana kuin vähän ajajan nyssäköitä. Sisareni ohjasti toista hevosta jonka kärrissä oli kaikki mitä luultiin matkalla tarvittavan. Yöpuulta oli kopattu komea kukko ja viisi kanaa verkkolaatikkoon. Kissa oli hä innyt pahaa aavistellen kun alettiin pakata tavaroita.. Kohta tulivat naapurin Tanskaset harmaalla hevosella ja lähdettiin matkaan. Minulla oli polkupyörä että voin tarkkailla lehmien kulkua. Niin meitä lähti kolmen hevosen, lehmien, kolmen polkupyörän ja kahdeksan hengen raito kohti tuntematonta tulevaisuutta. Matkan varrella tuli eteen korkeita mäkiä, Naapurin sotasaalishevonen teki tenän ja alkoi peruuttaa takaisin päin. Emännän musta hame piti pujottaa hepan päähän ja taluttaa sitä. Niin päästiin aina mäki ylös. Lienee ollut aroilla kasvanut se hevonen.

Kun matkanteko oli näin hidasta, ehdotimme pyörämiehille että menisivät edellä jos me emme ehtisi siihen huomisen klo 12:een yli rajan. Veisivät edes viestiä. Sanoivat että mennään yhdessä, on turvallisempaa. Vähitellen jono kasvoi pitkäksi. Tuttuja ja tuntemattomia vaeltajia. Kun ilta alkoi hämärtää oli aika etsiä yöpaikkaa.. Jäimme pieneen taloon, joka oli jo autio. Siellä oli hyvät paikat eläimille

Olimme vain kerran päivällä pysähtyneet juottamaan ja syöttämään eläimiä Oli nälkä ihmisilläkin.

Tuvan hellaan sytytettiin tuli, etsittiin kuormista kahvipannut ja kattilat. . Otsanlahtelainen alikersantti oli saanut evakuointi loman. Kotiväki oli jo mennyt ja hän teki matkaa pyörällä. Talon takana olevasta perunapellosta hän kuokki perunoita ja pian porisivat keitokset hellalla. Valoneuvoja talossa ei ollut eikä myöskään huonekaluja. Muistan että söimme sisaren kanssa ilta-ateriaamme taskulampun valossa huoneen ikkunapenkillä. Yöksi jääneitä oli toistakymmentä ja siskonpetit tehtiin pienen tuvan ja kammarin lattioille.. Se olikin viimeinen yö joka me puntalan ryhmäläiset vietimme yhdessä. Tungoksessa joka seuraavana päivänä tiellä oli, häipyivät naapurit toisistaan, jopa niin perusteellisesti, että joitakin en ole tavannut 60:een vuoteen Terveiset heille jotka vielä ovat muistamassa tämän yhteisen lähtömme.

Aamulla aikaisin suorimme tielle, sillä kello 12 oli oltava yli rajan. Nyt oli tosi tungos tiellä. Jokin armeijan kuormasto muutti myöskin. Taisivat olla paniikissa kun eivät katsoneet muita kulkijoita eivätkä kuunnelleet päälliköitensä käskyjä. Seuraa-va pysähtyminen oli vasta Parikkalan kirkon kupeella. Siinä sisareltani putosi kihlasormus hevosille heiniä laittaessa. Etsimme sitä, emme löytäneet. Sulhanen oli kaatunut joitakin viikkoja sitten Talissa. Lillikki lehmä ei enää millään olisi jaksanut lähteä mukaan. Jalat olivat kipeät ja kynnet kuluneet hiekkatiellä. Ties miten pitkä matka oli ollut karkaamis-paikalta kotiin. Laitoimme kaikkiin jalkoihin villatöppöset ja niin näytti matka taas jotenkuten jatkuvan. Särkisalmella pääsimme yöksi ratavahdin taloon, Kun talon emäntä näki miten paljon lehmästä lähti maitoa, pyysi hän ostaa sen. Mielellämme luovuimme kun kilometrien määrä oli tuntematon, jotka vielä pitäisi taivaltaa. Lähdimme jatkamaan niin, että sisareni ohjasi nuorta hevosta ja minä kuormahevosta, jonka jälessä 2 lehmää nyt kulkivat paremmin. Iltasella olimme Punkaharjulla. Monesta talosta yökortteeria kysyttyämme ja aina saman ei vastauksen saatuamme, päätimme ajaa koko yön. Aamulla olimme Savonlinnan Nojamaassa, Sinne Hilja-sisareni luo saimme pysähtyä. Muistelen että olimme siellä 3 päivää kunnes naapuriin Niemelän hoviin siirretyn armeijan hevossairaalan päällikön avulla saimme vaunun junasta ja pääsimme jatkamaan taivalta. Hieho jäi Niemelän hovin lehmäksi. Sisareni kotoa saimme evästä ja pahnoja vaunuumme. Meillä tuntui olevan ihan ruhtinaalliset olot härkävaunun pahnoilla kun vaan huolehdimme eläimille juotavaa asemilla missä juna seisoi pidemmin. Joskus ihan päiväkaupalla. Maidon ostajia ilmaantui usein asemilla. Kylmän yön jälkeen meidän takanamme olevan avovaunun väki muutti yöksi vaunuumme. Tuttuja ihmisiä Savojalta he olivat. Meidän vaunussa oli kamiinakin, ei vaan ollut puita. Niitä piti asemilta myös yrittää haalia. Syyskuun lopun yöt olivat jo kylmiä. En muista montako päivää matka kesti kunnes oltiin Kurikassa. Siellä meille annettiin lappu kouraan minne pitäisi mennä. Neuvottiin tie Palomäen kylälle herännäissaarnaajan taloon. Siellä me sitten seisoimme ohjakset kädessä kun isäntä sanoi lähtevänsä kuljetuspäällikön puheille ettei heille sovi. Asian ratkaisi talon vanhin tytär joka oli ollut sota-aikana aviossa Mantsinsarella jonkun upseerin kanssa. Hän 6-vuotiaan tyttärensä kanssa asui avioliiton kariuduttua isänsä talon toisessa hellahuoneessa. Hän sanoi että alkakaa riisua hevosia. Isälleen hän sanoi, että hätä on yhteinen. Niin saimme jäädä ja seuraavana päivänä aloimme tiedustella äitiä joka oli lähtenyt 2 viikkoa aikaisemmin kotoa. Ei ollut Kurikassa. Kävimme viikon verran joka päivä asemalla katsomassa kun evakkojunat kulkivat. Yhtenä kylmän sateisena päivänä äiti tuli aseman rapaisella tiellä vastaan Hänellä oli lähtiessä ollut paperinaruiset puupohja kengäteikä muita kenkiä ollut tullut mukaan lainkaan. Sateella kengät olivat hajonneet. Äiti oli sitonut puupohjat jalkojen alle leningin vöillä. Lähellä Pieksämäkeä hän oli päässyt vasta junakuljetukseen. Tuulikki lehmän hän oli jättänyt ruokolle Maavedelle yhdelle opettaja-viljelijälle.

Mukanaan hänellä oli siis 1 lehmä ja 1 hevonen. Hevonen oli mieltynyt vaunussa oloon, että ei meinannut millään lähteä ulos. Liikuttavaa oli todeta kuinka iloisen hörinän toiset hevoset päästivät kun tamma talutettiin sinne kanalaan jonka olimme saaneet eläimille asunnoksi. Varsa löytyi Koskenkorvan varsatallilta ja vasikat ja lampaat Jyllinkoskelta. Niin olivat kotieläimet kasassa.

Alettiin ihmetellä mitä me kodittomat ja maattomat teemme neljällä hevosella. Heinääkin ne tarvitsevat aika paljon kuin myös lehmät ja pienkarja. Kukko joka junassakin kiekui verkkolaatikossa, keksi pian korkeimman kohdan uudessa asunnossa ja kiekui sydämensä kyllyydestä. Talvella eräänä aamuna kukko oli kuolleena ortensa alla. Lienee kuollut ikävään? Yksi kanoista katsoi velvollisuudekseen jatkaa perinnettä.

Se kiipesi kukon tavoin korkeimmalle kohdalle. Lyhyt oli se kanan laulu. Sanovathan ne että katkesi kuin kanan laulu. Lienee perää. Hevoset pantiin myyntiin ja varsa sai uuden kodin Jalasjärveltä ja oma ajokkini Iso-Sälli meni silloiselle maatalousministerille, Juho Koivistolle. 2 jäi vielä itselle. Kevättalvella muutettiin näyttelijä Veikko Uusimäen kotiin. Kesälaitumia ei ensimmäisessä sijoitustalossa ollut. Kyllähän meitä muuten sielläkib ihan hyvin pidettiin vaikka alku tullessamme näytti hankalalta. Nuoret ihmiset varmaan paremmin jaksavat mukautua muuttuneisiin olosuhteisiin. Äidille evakkous oli vaikeaa. Elämäntyö oli tehty Karjalassa, Lakeuksien tuulet eivät kohdelleet hellästi Karjalan kasvattia. Näki kuinka hän muuttui ja vanheni silmissä. Hän oli hiljainen ihminen ja seurustelu ei oikein tahtonut onnistua kantaväestön kanssa. 1946 hän muutti Savoon yhden tyttärensä luokse ja 1947 omaan taloon Jyväskylän kaupunkiin.

Olihan meillekin osoitettu pika-asutus tila siellä jossakin Loimijoen varressa. Kieltäydyimme kun me tyttäret olimme jo muissa hommissa ja äiti yksin ei halunnut kylmää tilaa asumaan ja rakentamaan. Olisiko oikein viihtynyt siinä maisemassa..

Näin on elämä kulkenut kaipuuta Karjalaan kantaen. Nykyinen Karjala on siinä kunnossa että ei sinne enää jaksa niin suuresti kaivatakaan. Yritetään etsiä valoisia puolia uusista asuinsijoista. Onhan mustilla pilvilläkin joskus valoisa reunus.

A K.

KALAKURKIEN ONKIKILPAILUT YLÄNEEN VELJESRANNASSA 21.-22.8.2004

Selityksien vuoro: Selittämässä Jouko, Seppo, Hannu, Veikko ja Kaarlo.

Tulokset: 1. Marjatta Poskiparta 2936 g, 2. Lauri Veijalainen 2881 g, 3. Saini Repo 1836 g, 4. Pentti Kemppinen 1810 g, 5. Terttu Veijalainen 1768 g, 6. Eero Häkli 1572 g, 7. Martti Repo 1487 g, 8. Teuvo Ahokas 1421 g, 9. Aune Hyvönen 1278 g, 10. Martti Meskanen 1139 g, 11. Veikko Nenonen 962 g, 12. Toivo Hyvönen 809 g, 13. Seppo Kemppinen 793 g, 14. Veikko Koho 733 g, 15. Leena Meskanen 690 g, 16. Hannele Piiparinen 675 g, 17. Jouko Mäki 633 g, 18. Jari Jussilainen 621 g, 19. Hannu Inkinen 330 g, 20. Rauno Piiparinen 281 g, 21. Kaarlo Kojo 274 g, 22. Pertti Inkinen 80 g. Saamattomat: Matti Nenonen, Ria Virevuo.

Kokonaissaalis 25,069 kg.

Suurin saalis kiertopalkinto Marjatta Poskiparta 2936 g. Suurin kala kiertopalkinto Martti Repo 170 g. Eka kala kiertopalkinto Aune Hyvönen.

Kilpailuun lähti 9 venekuntaa

Kalastarjat ruskatauolla.

Marjatan päivän kahvitarjoilu. Lahjaa ojentaa Saini.

Kalakurjet Loimaa Kurkijoki

SÖÖRMARKUN MARTTOJEN KESÄRETKI

Elokuun lopun päivä valkeni harmaan sateisena, muuta mitä pidemmälle päivä ehti, sen kauniimmin aurinko paistatellen lämmitti ja valaisi luomakuntaa.

Oli söörmarkkulaisten Marttojen kesäretken aika Sirkka ja Esko Koivun huvilalle Luvian Laitakariin.

Tännetulo retkelle on lähes vuosittain merkitty jo toimintasuunnitelmaankin kymmeniä vuosia.

Ihana paikka uida, saunoa ja muuten vain jutella kiireettömästi seurustellen, ilman mitään ennakolta merkittyä ohjelmaa.

Niinpä nytkin, v. 2004, meitä pitkälti toistakymmentä Marttaa ehti liian ihanan emännän Sirkan hellään hoivaan. Toiset saunoivat ja kävivät välillä meren vilpoisessa syleilyssä. Itse lähes kadehdin innokkaana saunojana ja uimarina, varsinkin kun he joka välissä kiittelivät suanan ja meren ihanuutta. Itse tyydyin ihailemaan laiturilta joutsenperheen soutelemista aalloilla

Silmän ruuan lisäksi nautimme ne tavaksi tulleet grillimakkarat, mitäpä nykyajan retket olisivatkaan ilman tätä rituaalia? Sekin on kuin jo ennalta, toimintasuunnitelmaan merkitty.

Tulee tässä mieleeni takavuosilta retki, johon olimme yhdistäneet pukunäyttelyn. Pistin itseni ”juhlakuntoon” minihameineni ja tuhrin maalilla silmäni, kulmatkin, vaikka ei niissä ole edes karvoja, vedin tussilla komeat viivat ja hiiliini oikeat ” amorinkaaret”.

Miniäni Helenan, piti ostaa bensaa autoon, olimme hänen ajopelillään liikenteessä.. Istuin autossa pokkana, kun Helena kävi maksamassa ostoksensa. Sillä välin bensanmyyjä oikein kurkisti autoon, jossa istuin ja kyllähän minä katsomisen arvoinen olinkin. Helena-reppana häpesi anoppiaan, taisi olla kateutta, kun ei itse ollut raaskinut käyttää värejä yhtä runsaasti kuin minä?

Minun pahkapolvet ja perukin töyhtö huomioitiin kyllä perillä laitakarissakin, sillä voitin ” kisat”. ylivoimaisesti. Kiitos siitäkin illasta, kuten tämänkertaisestakin.

Söörmarkun Marttojen pukujuhlat; vasemmalta Annikki Mäkitalo, Anne Juuti, Aino Koppi, Sirkka Koivu, Hanna Arvelin, Anni Kallas, Kerttu Hatanpää, Edessä Mirja Kuusimäki ja Helena Koppi.

Näitä retkiä olenkin tehnyt useita eri kohteisiinkin, sillä olen ollut Martta jo vuodesta 1938 asti yhtäjaksoisesti, nyt jo kunniamartan nimikkeellä. Hiitolan Pukinniemen Martat jatkoivat täällä Söörmarkussa toimintaansa paikallisten asukkaiden kanssa, tällä ei ollut silloin vielä Marttoja. nyt olen ainut elossa oleva ” toimiva ” Pukinniemen martta-yhdistyksessämme. Olen iloinen siitä, että on nuoria jäseniä ja puuhanaisia, että työ jatkuu opintokerhon muodossa, tähtäimessä taitoavaimet. Tästäkin huomaa uuden sukupolven esiinmarssin, hienoa.

Palatakseni vielä vähäksi aikaa tuohon nyt tehntyy elokuiseen retkeemme. Kuten jo mainitsinkin, ilta oli mitä ihastuttavin ilmankin puolesta. Mutta kaikella on vain oma aikansa ja koska minulla oli kyytymiehenä tuo takavuosienkin omakuski, mieheni Arvo, joka aina on ollut valmis kyyditsemään ja kannustamaan harrastuksiani, lähdimme kotimatkalle ennen auringon laskua, onhan ”matkamittarissamme” jo isot numerot ja pimeässä jo vaikeaa matkustella.

Katselin tulomatkalla auringon laskua, kuinka kaunista se olikaan. Kypsyvä vilja hohti pelloilla kultaansa, ojanvarsilla kukkivat horsmienlatvat syvän vihreää taustaansa vasten. Luonto näytti monet kauniit kasvonsa sitä mukaan kun aurinko vaipui metsän taakse heijastamaan viime säteillään taivaan rantaa ja maisemoittaen sen yhäti vaihtuvalla värillään, kuinka kaunis onkaan Suomi, kuinka antoikaan henkistä vireyttä meille kaikille tämä retki-ilta ihanassa ja vieraanvaraisessa kodissa. kiitos Sirkalle meidän kaikkien puolesta sekä Maritalle ja Arjalle ”vanhojen huomioimisesta.

Palataan, jos Luoja suo, ensi kesänä uudestaan. Martta-terveisin kaikille Martoille, jotka tämä kurkijokelainen tavoittaa.

Aino Koppi
Söörmarkku

Hallituksen jatkosotaseminaari ei korvannut unohtamista

Halonen väitti ettei Suomea miehitetty

Suomen hallitus kokosi virkamiestyönä nopeasti hätätilaseminaarin säätytalolle Helsinkiin lauantaiksi 4. syyskuuta. Sen painoarvoa yritettiin lisätä suoralla tv-lähetyksellä.

Suomen hallituksella ei ollut tarkoituskaan muistaa jatkosodan päättymistä ja Suomen alueiden menettämistä. Sille kävi kuitenkin kuin puna-armeijalle, se yllätettiin Ihantalassa. Hallitus sai arvosteluryöpyn niskaansa mm. Aluepalautus ry:ltä siitä, ettei se huomioinut millään lailla heinäkuun alun vaikuttavaa Ihantala-tilaisuutta. Vain puhemies Paavo Lipponen osoitti henkilökohtaista suoraselkäisyyttä lähettämällä tervehdyksensä Ihantalaan.

Ihantalan tilaisuus oli suomettuneelle Suomelle edelleenkin kiusallinen, koska Suomen pääministerin ja presidentin esiintymisen juhlassa pelättiin tuovan esiin aluemenetykset ja se olisi näyttänyt entistä selvemmin torjuntavoiton juhlinnalta.

Ihantalan osalta pääministerin ja presidentin avuksi tuli Ihantalan tilaisuuden johtoa hallussaan pitänyt entinen puolustusministeri Taisto Tähkämaa (kesk), joka arvostelun jälkeen tuli julkisuuteen vakuuttamaan, että kysymyksessä olikin vain veteraanitilaisuus.

Ilomantsin tilaisuudessa yritettiin paikata se mikä Ihantalassa oli menetetty. Paikalla oli sekä pääministeri Matti Vanhanen että presidentti Mauno Koivisto. Tapahtuma oli nykyrajan tällä puolella. Nyt korostettiin valtiovallan edustajia kutsutun paikalle.

Viipurin ja Karjalan nopeaa menetystä ei muisteltu millään lailla valtiovallan taholta, vaikka Karjalan mullassa lepää niitä veteraaneja, jotka eivät Ihantalan ja Ilomantsin juhliin päässeet. Pelättiin palauttajajärjestöjen nostavan asian näkyvästi pöydälle. Se pelko oli turha, koska Suomen alueiden palautus on ollut pöydällä jo toistakymmentä vuotta.

Säätytalon lauantaisen seminaarin avaus jo onnahti pahasti. Tasavallan presidentti Tarja Halonen väitti, että Suomea ei jatkosodassa miehitetty.

Tämä on historiallisesti väärä tieto. Neuvostoliitto miehitti uudelleen Suomesta lähes 12 prosenttia, kun Petsamokin kaapattiin. Lisäksi Suomi miehitettiin eri vahvuisin poliittisin sitein aina 1980-luvun lopulle saakka.

Seminaarin eturiviläisten ilmeet paljastivat paljon. Pääministeri näytti olevan normaalissa poliittisessa tilaisuudessa, jossa kasvoilla säilytetään iloinen perusilme. Presidentti Tarja Halosen poskipäillä hehkui puna, joka oli joko poskiväriä tai hämmennystä. Mauno Koivisto peitti tunteensa suurella kämmenellään. Lieneekö hävennyt virkakautensa suurinta virhettä, eli lausuntoaan siitä, että Suomi ei tarvitse menettämiään alueita?

Puhuttelevin oli kuitenkin presidentti Martti Ahtisaaren ilme. Hän istui pää painuksissa ja hyvin hämmentyneenä. Mielessä myllersi myös Karjala?

Paavo Lipponen asetti seminaarin oikeaan arvoonsa ottamalla useaan kertaan silmät kiinni pienet päivätorkut.

Eturiviläisten taakse oli kiireesti kutsuttu tasavallan poliittista kermaa, veteraanien edustusta ja muita sopiviksi katsottuja.

Tämä parhaaseen sadonkorjuun ja sienestyksen aikaan järjestetty hätäapuseminaari ei korvannut sen paremmin jatkosodan ja Suomen pakkoluovutusten muiston vaalimista kuin herättämistäkään.

Poliittinen eliitti ei sienestä eikä kärsi sadekesän vettyneistä pelloista, joten se jouti hyvin istumaan keskinäisessä seminaarissa. Ei ihme, että osa tiedotusvälineistäkin jätti seminaarin omaan arvoonsa.

Lasse Koskinen
Aluepalautus ry.
www.aluepalautus.net

ONKS TIETOO VASTAUKSET

1. 3,5 vuotta
2. Juha Valjakkala
3. Keuruulla
4. kovakuoriainen
5. häkä
6. Vuonna 1997
7. Kuopion.
8. Arktinen kalalaji, jonka liha on raaka na myrkyllistä.
9. Lazzarella
10. Taivaanranta, joka erotta taivaan ja maan toisistaan.

Unto Miikkulaisen kokoama
Näin ikkeä
– murre-sanakirja sisältää yli 4000 murresanaa.
Hinta 23,- eur
Eino Vepsä on lisäksi koonnut Kurkijoelta, Hiitolasta, Lumivaarasta ja Jaakkimasta sekä naapurista Parikkalasta yli 300 sananpartta, joista hän on osan myös kuvittanut. Mainio lahjakirja, tärkeä hakuteos!
Tilaukset:
Kurkijokelaisen toimitus, Vesikoskenkatu 13 As 21
32200 LOIMAA, puh. (02) 762 2551, 050-521 3336

KOULULUOKAT / SEURAT
Ansaitkaa 700 €
Soita ja tilaa esitteemme:
010 - 850 47 90

Asianajajia
SUOMEN ASIANAJAJALIITTO – FINLANDS ADVOKATFÖRBUND – DEFENSOR LEGIS
ASIANAJAJA
on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajotoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN
Varatuomari
Julkinen kaupanvahvistaja
Kauppalankatu 9–11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY
Varatuomari Jari Heikman
varatuomari Kaarina Nylamo
oik.yo Tiina Tähtinen
Turuntie 8–14, II krs. Loimaa,
puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA
LOIMAAN MUSIIKKI
Puh. 7622 950,
Oikokatu 3
Avoinna: ma-pe 10-17.30 la 10-14.00

KukkaBox
Puh. 762 2669
Vastapäätä Loimaan Aluesairaalaa

www.veikkaus.fi
RIIHIKUIVAA AURINGOSTA.
Ennusta sää Simon Sää -pelikupongin kymmenelle paikkakunnalle ja palauta pelikuponkisi online-myyjälle perjantaihin klo 17.30 mennessä. Tulokset ja voittosummat näet perjantai-iltana SF-Studiossa (TV1) klo 19.45 alkaen. Rivihinta 0,40 €.
SIMON SÄÄ
UUTUUS-PELI
ilmasta rahaa

Kurkijokelainen
Vesikoskenkatu 13 A21, 32200 LOIMAA
Puh. (02) 762 2551, 050-521 3336

Tarjoukset voimassa: perjantai–lauantai 10.–11.9.2004
Viettelevän hyvää viikonlopun kunniaksi!
HK marinoitu Porsaan uunifile n. 1,2 kg 4,95 kg
Juhla Mokka kahvi 500 g (3,38 kg) 1,69 pkt
1 pkt/talous
Suomalainen naudan paistijauheliha 4,99 kg
Karjala III-olut 12-pack 12 x 0,33 l (2,18 l) Sisältö 8,75 Pantit 1,20 9,95 pkt
Ingman vaniljakerma-jäätelö 1 l 0,89 pkt
Vaasan Ruispalat 660 g (3,02 kg) 1,89 ps
Chick Broilerin reisi-koipi marinoitu n. 1,25 kg 1,49 kg
KAUPPAKESKUS LOIMARI
Alko 762 2062 · nonstop parturi 040-765 7028 · Naisellista muotia Loimatar 762 2848
Kahvila Heli 762 4432 · LOP-Kultapiste 763 2150 · Ainutlaatuiselle naiselle ja lapselle Olgatar 762 1413 · Ritvan ja Oilin Eineskeittiö 76368520
SPAR LOIMAA
Kauppias Sami Toivonen
puh. (02) 763 6850
ma - pe 7-21, la 7-18
Ruokakauppa Sinun makuusi
SPAR

Erikoishammasteknikko
EHT-liiton jäsen
MARKO ROSENDAHL
Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa
Ajanvaraus puh. (02) 763 1179

HAUTAKIVET
Vuodesta 1921
luotettavaa ja yksilöllistä palvelua
LOIMAAN KIVI
PUHELIN (02) 760 511

Haapasen Hautaustoimisto
TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857
Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa
Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547